

Factsheet Commission on the Status of Women (CSW)

Bij beleid en wetgeving om de emancipatie van vrouwen en meisjes te bevorderen spelen vele organisaties een rol. Op internationaal niveau is een van de belangrijke spelers de Commission on the Status of Women (CSW) van de VN. Wat doet deze commissie, hoe kun je toegang krijgen tot de vergaderingen en is het mogelijk om invloed uit te oefenen op de besluitvorming?

OPRICHTING VN

Het oprichtingsdocument van de Verenigde Naties, de UN Charter¹, werd in 1945 ondertekend. Onder de 160 ondertekenaars waren vier vrouwen: Minerva Bernardino (Dominicaanse Republiek), Virginia Gildersleeve (USA), Bertha Lutz (Brazilië) en Wu Yi-Fang (China). Dank zij hen kwam niet het generieke 'man' (als aanduiding van 'mens') in de tekst. Bovendien zorgden zij dat 'gelijke rechten van vrouwen en mannen' in de tekst van het Charter kwam te staan: "...faith in fundamental human rights, in the dignity of the human person, in the equal rights of men and women and of Nations large and small".

OPRICHTING COMMISSION ON THE STATUS OF WOMEN

Tijdens de openingssessie van de eerste *United Nations General Assembly* (Algemene Vergadering van de VN) in februari 1946 riep delegatieleider Eleanor Roosevelt van de Verenigde Staten op tot een actieve rol van vrouwen in de wereldgemeenschap, in het bijzonder de VN.² Niet lang daarna werd de subcommissie *Status of Women* opgericht, die viel onder de commissie Mensenrechten. Vrouwelijke delegatieleden, waaronder de Nederlandse Hilda Verweij-Jonker, en vertegenwoordigers van niet-gouvernementele organisaties (NGO's) vonden dit onvoldoende en maakten zich sterk voor een volwaardige commissie. Op voorspraak van de VN-divisie *Economic and Social Council* (ECOSOC) promoveerde de subcommissie op 21 juni 1946 tot een commissie met volwaardige status: *Commission on the Status of Women* (CSW).

Organisatorisch werd de CSW een van de *functional commissions* - een intergouvernementele commissie met een specifieke taakstelling³ - van ECOSOC (zie bijlage 1). Die specifieke taakstelling luidde: "... to prepare recommendations and reports to the Economic and Social Council on promoting women's rights in political, economic, civil, social and educational field".⁴

¹ www.un.org/en/documents/charter/index.shtml

² Voor een historisch overzicht (1919-1996) over vrouwen en gender in de VN: Pitiellä, Hilka, *Engendering the Global Agenda*, (2002) UN NGLS, <http://tinyurl.com/ot5o7on>.

³ Onder ECOSOC vallen ook regionale commissies, bijvoorbeeld de *Economic Commission for Africa*.

⁴ ECOSOC Resolution establishing the Commission on the Status of Women. E/RES/2/11, 21 June 1946.

In de VN ontstonden sindsdien nog meer gremia voor gendergelijkheid en verbetering van de positie (*empowerment*) van vrouwen:

- Division on the advancement of women (DAW), 1946, 1993⁵
- Development fund for women (UNIFEM), 1976
- International research and training institute for the advancement of women (INSTRAW), 1979;
- Office of the Special Adviser to the Secretary-General on Gender Issues and Advancement of Women (OSAGI), 1997;
- Committee on the elimination of all forms of discrimination against women (CEDAW), bewaakt de uitvoering van het verdrag (*convention*) met dezelfde naam sinds 1982⁶.

Vanaf 2011 zijn DAW, UNIFEM, INSTRAW en OSAGI opgegaan in de nieuwe divisie *UN-Women, Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women*.⁷ De CSW blijft als zelfstandige commissie bestaan en ook CEDAW blijft apart en zetelt in Genève.

WAT DOET DE CSW?

De leden van de CSW vertegenwoordigen 45 lidstaten van de VN. Het lidmaatschap rouleert om de vier jaar, zodat elk van de 192 lidstaten van de VN op een gegeven moment lid is van de CSW. De leden worden gekozen door ECOSOC. Er is een verdeelsleutel voor het aantal leden per werelddeel.⁸ Nederland is tot en met 2015 lid.

De CSW speelde een belangrijke, inhoudelijk voorbereidende rol bij de organisatie van de vier VN-wereldconferenties voor de versterking van de positie van vrouwen:

- International Women's Year, Mexico City 1975;
- UN Decade for Women: Equality, Development and Peace, Copenhagen 1980;
- Review and Appraisal of the Achievements of the UN Decade for Women, Nairobi 1985;
- Fourth World Conference on Women, Beijing 1995.

Het slotdocument van de laatste wereldconferentie '*Beijing Declaration and Platform for Action*' (Pfa) is door 190 landen onderschreven. Het bevat afspraken over te ondernemen acties en maatregelen door regeringen, maatschappelijke organisaties en de VN zelf. Deze afspraken over de versterking van de positie van vrouwen en het bereiken van gendergelijkheid zijn verdeeld over twaalf thema's, zoals arbeid, geweld en media.⁹

Vanaf 1996¹⁰ is een van de belangrijkste taken van de CSW om de uitvoering van die afspraken in jaarlijkse sessies te evalueren.¹¹ Elk jaar behandelt de CSW twee van de twaalf thema's van het Pfa. Daarover worden (deels) nieuwe afspraken vastgelegd in een slotdocument dat bekend staat als de *Agreed Conclusions*.¹²

De CSW

- behandelt elk jaar twee thema's van Beijing;
- behandelt ook resoluties, ingediend door één of meerdere regeringsdelegaties over specifieke onderwerpen, bijvoorbeeld verbetering van de positie van Afghaanse vrouwen of het voorkómen van sterfte van vrouwen bij de bevalling;
- stelt van tevoren een concept-slotdocument op (uitgevoerd door *The Bureau*, equivalent van een dagelijks bestuur);
- *The Bureau* faciliteert onderhandelingen over de eindversie van het slotdocument en resoluties

⁵ DAW begon in 1946 als 'section', promoveerde in 1972 tot 'branch' en tenslotte in 1993 tot 'division'. Zie:

www.un.org/womenwatch/daw/daw/history.html.

⁶ Het Verdrag – met dezelfde afkorting als het comité - tegen discriminatie van vrouwen werd in 1979 door de General Assembly van de VN aangenomen. In 1981 trad het Verdrag in werking.

www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/CEDAWIndex.aspx.

⁷ www.unwomen.org

⁸ www.unwomen.org/en/csw/member-states

⁹ www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/

¹⁰ ECOSOC Resolutie 1996/6: www.un.org/documents/ecosoc/res/1996/eres1996-6.htm

¹¹ Voor een uitgebreide taakomschrijving van de CSW, zie: www.unwomen.org/en/csw

¹² Zie overzicht van CSW-sessies: www.un.org/womenwatch/daw/csw/agreedconclusions.html

NEDERLANDSE REGERING EN ORGANISATIES (NGO'S)

Nederlandse (niet-gouvernementele) maatschappelijke organisaties leveren vooraf aan de CSW input: waar moet de Nederlandse regeringsdelegatie voor gaan?

Ook vooraf aan de CSW organiseert de Nederlandse regeringsdelegatie een *briefing* met NGO's. Dan kunnen NGO's en delegatieleden hun prioriteiten uitwisselen en toelichten.

De Nederlandse regering wordt bij de CSW vertegenwoordigd door ambtenaren van de Directie Emancipatie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Nederlandse Permanente Missie (ambassade) bij de VN. Incidenteel ook door de minister met emancipatiebeleid in portefeuille (bijvoorbeeld in 2012 en 2013).

De roulerend voorzitter van de Europese Unie is woordvoerder tijdens de CSW, en spreekt dus namens alle EU-lidstaten. Nederland moet eerst binnen de EU onderhandelen om draagvlak op EU-niveau voor Nederlandse (speerpunten te krijgen).

Tijdens de CSW is er regelmatig contact tussen NGO's en de Nederlandse regeringsdelegatie. Belangrijk is de samenwerking met internationale NGO's om sterke allianties te smeden. NGO's kunnen hun speerpunten ook bepleiten bij andere regeringsdelegaties. Deze zijn in de regel heel benaderbaar. Het NGO-document voor de Nederlandse regering, is hierbij nuttig vanwege de concrete tekstvoorstellen die erin staan.¹³

TOEGANG VOOR/DEELNAME DOOR NGO'S

De zittingen van de CSW vinden elk jaar plaats gedurende de eerste twee weken van maart. Zodra de agenda is vastgesteld, wordt deze gepubliceerd op de website van UN Women (www.unwomen.org). NGO's kunnen de CSW bijwonen, op voorwaarde dat aan hen 'consultatieve status' is toegekend door ECOSOC.

Die consultatieve status kan worden aangevraagd¹⁴ bij de *Committee on Non-Governmental Organizations* (organisatorisch ondergebracht bij ECOSOC), in de wandeling *NGO Committee* genoemd. Bij een positief advies van de *NGO Committee* wordt de status officieel toegekend door ECOSOC tijdens diens jaarlijkse vergadering in juli.

De consultatieve status kent drie niveaus. In volgorde van 'hoog' naar 'laag' niveau: *general*, *special* en *roster*. In de eerste twee gevallen moet elke vier jaar worden gerapporteerd in de vorm van een jaarverslag (over vier kalenderjaren). Met een *roster* status hoeft dit niet. NGO's met een *general* en *special* status hebben bovendien spreekrecht bij VN-vergaderingen, dus ook bij de CSW. Een NGO met *roster* status kan wel aanhaken bij een NGO met spreekrecht. Voor beschrijvingen van de drie categorieën zie bijlage 2.

NGO's met consultatieve status ontvangen meestal in november per email een uitnodiging van het secretariaat van de CSW om online aan te geven met hoeveel personen zij de komende CSW willen bijwonen (de limiet is meestal 20 personen per organisatie). Dit is de zogenoemde pre-registratie. Per direct ontvangt dan elke persoon een *confirmation letter*. Met deze bevestigingsbrief, plus paspoort, kan men zich ter plaatse, in het hoofdgebouw van de VN, definitief registreren en een toegangspas in ontvangst nemen.¹⁵

Behalve de reguliere bijeenkomsten van de CSW zelf, zijn er tal van paneldiscussies, workshops en presentaties te bezoeken. Deze zogenoemde *side events* worden zowel door NGO's als door regeringsdelegaties georganiseerd. Elke ochtend is er een *morning briefing* voor NGO's, met onder meer informatie over de voortgang (of niet) van de onderhandelingen.

Op de website van *The NGO Committee on the Status of Women* is speciaal voor NGO's die betrokken zijn bij de CSW allerlei informatie te vinden: <https://www.ngocsw.org/ngo-csw-forum>.

¹³ Zie Bijlage 3

¹⁴ <http://csonet.org/?menu=83>

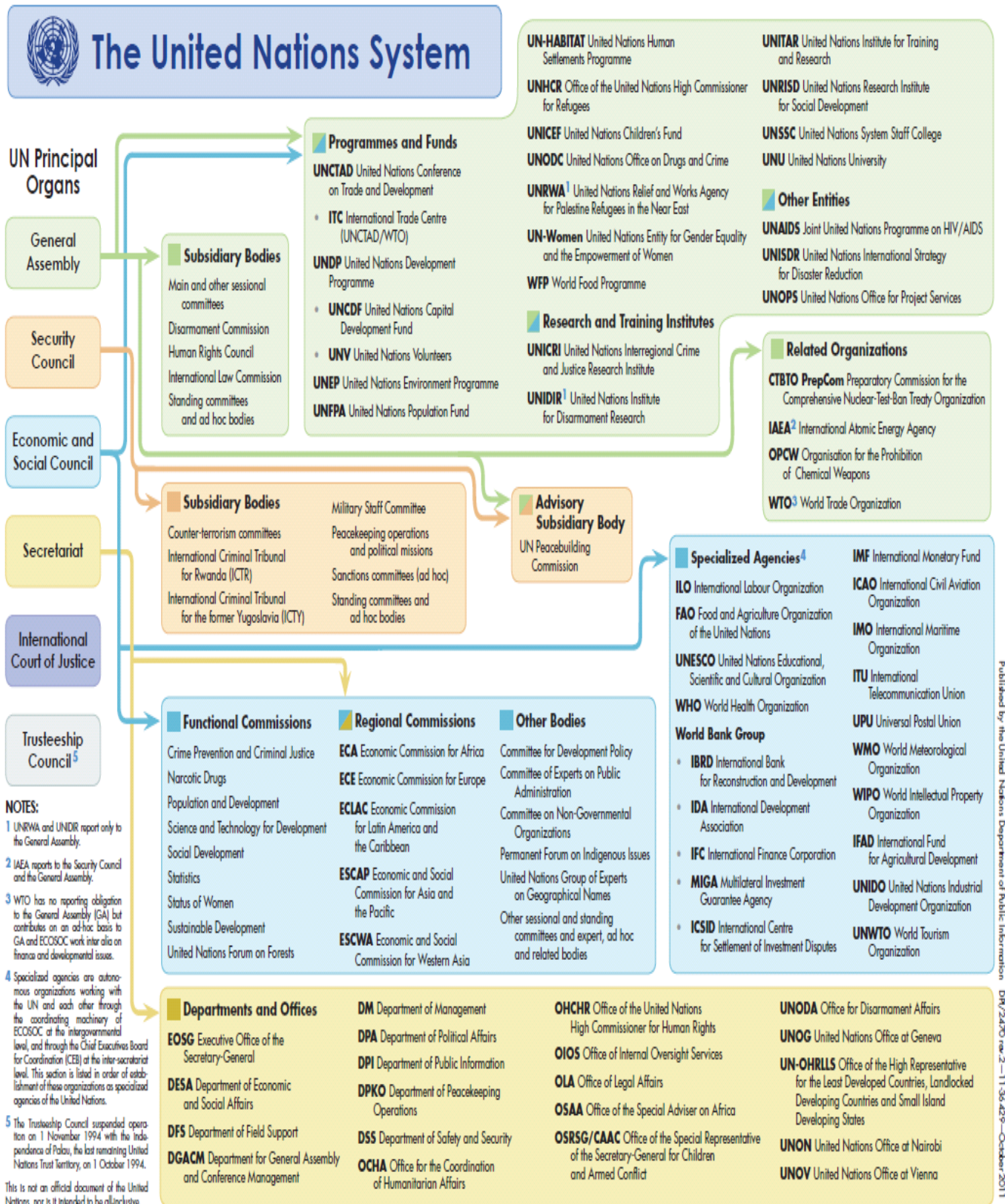
¹⁵ Voor een schematisch overzicht en nadere informatie: www.unwomen.org/en/csw/ngo-participation

NA DE CSW

...organiseert de regeringsdelegatie een *debriefing* waarin behalve een terugblik op de zitting van de CSW, ook de vraag aan de orde komt hoe de resultaten van de CSW zullen worden toegepast in het Nederlandse regeringsbeleid.

In het slotdocument staan zoals gezegd de afspraken die de lidstaten hebben onderschreven om gendergelijkheid te bevorderen en de positie van vrouwen te versterken. Met dit document in de hand kunnen NGO's hun regeringen (maar ook leden van het parlement) herinneren aan de acties en maatregelen waaraan ze zich hebben verbonden.

Het Nederlandse emancipatiebeleid is gebaseerd op het *Beijing Platform for Action* en dat zou dus ook moeten gelden voor de *Agreed Conclusions* van de jaarlijkse CSW's.

Part III

ESTABLISHMENT OF CONSULTATIVE
RELATIONSHIPS

21. In establishing consultative relationships with each organization, regard shall be given to the nature and scope of its activities and to the assistance it may be expected to give to the Economic and Social Council or its subsidiary bodies in carrying out the functions set out in Chapters IX and X of the Charter of the United Nations.

22. Organizations that are concerned with most of the activities of the Council and its subsidiary bodies and can demonstrate to the satisfaction of the Council that they have substantive and sustained contributions to make to the achievement of the objectives of the United Nations in fields set out in paragraph 1 above and are closely involved with the economic and social life of the peoples of the areas they represent and whose membership, which should be considerable, is broadly representative of major segments of society in a large number of countries in different regions of the world shall be known as organizations in general consultative status.

23. Organizations that have a special competence in and are concerned specifically with only a few of the fields of activity covered by the Council and its subsidiary bodies, and that are known within the fields for which they have or seek consultative status shall be known as organizations in special consultative status.

24. Other organizations that do not have general or special consultative status but that the Council, or the Secretary-

General in consultation with the Council or its Committee on Non-Governmental Organizations, considers can make occasional and useful contributions to the work of the Council or its subsidiary bodies or other United Nations bodies within their competence shall be included in a list (to be known as the Roster). This list may also include organizations in consultative status or a similar relationship with a specialized agency or a United Nations body. These organizations shall be available for consultation at the request of the Council or its subsidiary bodies. The fact that an organization is on the Roster shall not in itself be regarded as a qualification for general or special consultative status should an organization seek such status.

¹⁶ Bron: <http://csonet.org/content/documents/199631.pdf>

Bijlage 3

Tips om de *Agreed Conclusions* (het slotdocument) te beïnvloeden; lobby¹⁷

Stel vooraf voor de eigen regeringsdelegatie een –Engelstalig- document op met de prioriteiten van de NGO's.

Doe dit niet elk apart als organisatie maar hou het als dat kan op één –gezamenlijk opgesteld- document. De delegatieleden hebben al veel leeswerk en als zij documenten van 10 of meer organisaties krijgen gaat dat ten koste van de aandacht voor de wensen en standpunten van NGO's.

Beperk je tot drie à vier thema's.

Lever kant-en-klare tekstvoorstellen in, geen uiteenzettingen van standpunten en/of problematieken. Formuleer je standpunten als korte toelichtingen op je tekstvoorstellen.

Houd rekening met het VN-jargon. Dat is te vinden in eerdere slotdocumenten en resoluties van de CSW en andere VN-stukken, zoals het *Beijing Platform for Action* en resoluties van de Algemene Vergadering van de VN.

Zoek bij je tekstvoorstellen naar eerder aangenomen afspraken (*Agreed Conclusions*, resoluties) door de CSW of andere VN-instanties.

Focus niet op specifieke situaties in Nederland of acties die Nederland moeten gebeuren. Bedenk bij het formuleren van de 'actions to be taken' dat die in principe in en door zoveel mogelijk landen moeten kunnen worden toegepast. Dus bijvoorbeeld niet 'houdt rekening met de positie van vrouwen bij de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning', maar wel 'zorg dat vrouwen toegang hebben tot programma's en diensten van gezondheidszorg.'

¹⁷ Zie voor enkele algemene vuistregels bijvoorbeeld www.leerwiki.nl/Het_recept_voor_goed_lobbyen